

Isidor Cònsul

Jordi Fernando, **L'home de les cadires**. L'Aixernador Edicions. Argentona, 1991.

Fa un parell o tres de mesos, en la presentació del **Qui és qui a les lletres catalanes**, Joaquim Molas va criticar alguns detalls del volum, va especular irònicament sobre algunes errades i absències, i va incitar finalment a la reflexió sobre aspectes sociològics, a parer seu cabdals, que la literatura catalana ha de clarificar en el futur més immediat. Una de les crítiques de detall -d'una obvietat absoluta d'altra banda- es referia a l'absència dels escriptors de la darreríssima fornada i va posar com a exemple el jove poeta Joaquim Horta, fill del conegut poeta, traductor i editor Joaquim Horta i Massanés, i nét d'un altre Joaquim Horta, també escriptor, que figura en l'acta fundacional del Centre Català del PEN, el 1922, al costat, entre altres, de Millàs-Raurell, Carles Riba i López Picó.

Aquesta entrada pot semblar que no té gaire a veure amb el llibre que vull presentar, però hi ha alguns aspectes, o potser coincidències, que m'abelleix de remarcar. D'una banda, el volum de l'Horta junior i el de Jordi Fernando han sortit de la mateixa escuderia editorial: "L'Aixernador" d'Argentona. D'una altra, el nou narrador Jordi Fernando comparteix, amb Joaquim Horta pare, la responsabilitat tècnica del servei de Publicacions de l'Ajuntament de Barcelona. Aquesta és, ben segur, la raó que bona part dels llibres que surten de la cinquena planta de can Pich i Pon siguin el que són: edicions impecables que compten amb l'ofici i el mestratge acumulatiu de la vella nissaga d'editors que han estat els Horta. Si no vaig errat l'aventura devia començar amb el tipògraf i impressor Joaquim Horta i Boadella (1878-1956), patrocinador del setmanari satíric "Papitu" fins a 1916 i, entre altres feines exquisides,

responsable editorial de la joia de bibliòfil anomenada "Almanac dels Noucentistes" (1911).

Finalment i de retorn a L'Aixernador, voldria emfasitzar la bona feina que suposa conjuminar amb eficàcia la solidesa de noms que no necessiten cap presentació (Palau i Fabre, **Un saló que camina**, o la reedició d'**El cafè dels homes tristos**, de Víctor Mora), a la vora del risc d'apostar per noves veus com la de Jordi Fernando o la ja esmentada de Joaquim Horta, fill.

HISTORIES URBANES

L'home de les cadires és la primera sortida literària de Jordi Fernando i, per la mateixa raó, un volum irregular, amb alts i baixos, i a parer meu amb alguna narració de què hom pot prescindir sense recança. De tota manera, es tracta d'un llibre subtil i personal, que pot enganyar per la seva falsa senzillesa i que amaga un grapat de sorpreses agradables a mesura que el lector es passeja pel tramat de les quinze narracions que el conformen. Amb un paral·lelisme certament eficaç, Ignasi Riera comenta en el pròleg que les històries de Jordi Fernando recorden els gargots d'en Cesc, la qual cosa, resumida amb quatre coordenades, vol dir una narrativa fonamentalment barcelonina, amb força glopades d'humor, algun tast de nostàlgia i una temàtica que, en general, es carrega amb dosis de moralisme. Es tracta, d'altra banda, d'un barcelonisme de barriada que, com en la narrativa de Joan Marsé, mira de fixar trets distintius que lluitin -ni que sigui fugaçment- contra la destrucció impecable del temps que tot ho canvia. A la narració **L'home de les cadires**, poso per cas, aquest tret diferencial el dóna el tarannà d'un curiós personatge, sempre carregat amb cadires de bova, que el protagonista recorda com un element indestruïble del seu paisatge urbà, des de la seva infantesa fins que ja és un home madur. En una altra narració, **El marit de la Teresina**, a parer meu de les més reeixides, un altre personatge notable, el set-ciències

del barri, desapareix tot d'una de la càtedra popular que tenia instal·lada al mig del carrer. Quan el personatge reapareix en una escena d'immensa tendresa, el conte s'arrodoneix com un poema. Ja ho deia Cortázar que l'estructura d'un bon conte no s'allunya gaire de la mecànica del poema. Tendresa, solitud i glopades de nostàlgia que també es poden resseguir a **Un matí en la feina del funcionari Trull** o bé en **L'últim dia que va ploure**.

La coordenada de l'humor troba el seu exemple més significatiu en la narració **Dels efectes de l'anestèsia sobre les targes de crèdit**, amb l'existència d'una probable auditoria econòmica més enllà de la mort. També en la revisió sacerdotal del **Pare Soler** o bé en **La Segona guerra dels Mons**, càlida i sorprenent relació amorosa d'una parella d'estudiants de literatura antiga, la mateixa nit del 23 F. Altres narracions queden potser una mica a mig fer, com la del pinxo a la força de la peça **L'ídol del carrer**, o en altres que més aviat justegen. Ara bé, a **L'ídol del carrer** hi ha una d'aquestes expressions que serveixen per a definir l'essència d'un llibre. Pere Sánchez és un extremeny que arriba a Barcelona per mirar d'obrir-s'hi camí i porta, com a única referència de la ciutat, l'adreça d'una parenta llunyana a la cartera. Es justament la primera cosa que perd -que li roben- així que surt de l'Estació de França amb la maleta lligada amb cordills i el cor glaçat davant del monstre urbà en moviment. No li queda cap altra alternativa que la de la delinqüència i aprendre que l'amor -també la vida- cal anar tastant-lo més a traguets que no pas a glopades. Vet aquí, potser, un dels secrets del llibre. Que es veu a traguets, que no cal fer-ne, en cap cas, cinc lectures per entendre'l i que les narracions et prenen, o no, des de la primera ratlla. Si més no, un bon començament. Irregular com estableixen els cànons d'un primer llibre, però amb l'horitzó obert a tot allò que pot venir a continuació.

Isidor Cònsul